

ZASTUPOVÁNA OSA
OD 1997, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
87 HUDEBNÍCH DĚL

Lenka Dusilová

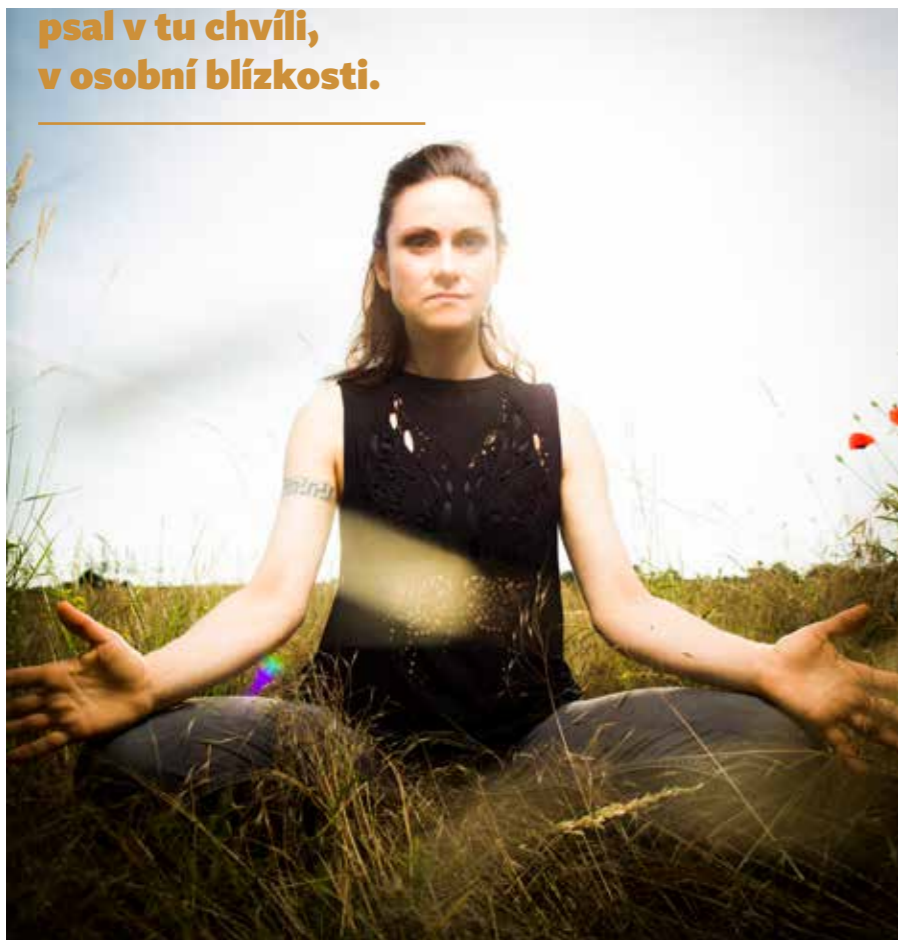
„Neodvracet
zrak ani od
těžších věcí“

Album Řeka, které získalo tři výroční hudební Ceny Anděl za rok 2020, je dokumentem o tom, že Lenka Dusilová hledá další a další podoby hudby. Zpěvačka a autorka s bytostnou potřebou proměny mluví v rozhovoru o ponoru do kostní dřeně: hledačském putování k podstatě vlastní osobnosti, při kterém je někdy potřeba opustit dosavadní hudební rámec. Rozhovor vznikl během července, kdy Lenka začínala koncertovat ve dvojí nové podobě: se skupinou Květy a s producentem Aid Kidem.

TEXT: PAVEL KLUSÁK, FOTO: ROMAN ČERNÝ

Protože témata, ve kterých se topím v Řece, jsou tak osobní, regresní a těžko uchopitelná, že zadávat je okruhu spolupracovníků z minulosti, které mám ráda, nebylo vůbec funkční. Musela jsem najít klíčového člověka, který by se mnou texty psal v tu chvíli, v osobní blízkosti.

Pojďme mluvit o Řece, která, pokud to dobře chápu, vyrostla hodně z tvého sólového hraní, ale ve výsledku to není sólová deska. Naopak – propojení spoluprací je tam velmi těsné a přirozené.

Předně jsem po několika fázích nahrávání hudby s Petrem Ostrouchovem, Aid Kidem a přizvanými hudebníky pochopila, že potřebuju najít osobnost, „propojenou nádobu“, která by dokázala moje zážitky, vize a pocity formulovat do živého jazyka. Do textů, které se mnou budou korespondovat, ale které bych sama neuměla dát dohromady. Protože témata, ve kterých se topím v Řece, jsou tak osobní, regresní a těžko uchopitelná, že zadávat je okruhu spolupracovníků z minulosti, které mám ráda, nebylo vůbec funkční. Musela jsem najít klíčového člověka, který by se mnou texty psal v tu chvíli, v osobní blízkosti.

Při tomhle hledání spolupracovníka – šlo spíš o odstup, pohled zvenčí, nebo o to, abys vedla při vytváření písniček rozhovor a nebyla při tom sama?

Potřebovala jsem dialog. Někoho, kdo bude mít širokou škálu jazykového vyjádření a fantazie. A podstoupí se mnou psychoterapii svého druhu. Ponoří se se mnou do obrazů, které v hudebním vyjádření určitých témat vidím, a najdeme společnou cestu – ať už třeba na základě mých rozepsaných frází, textů, nebo ať už přinese vlastní úhel pohledu. Oslovila jsem Martina Kyšperského a našli jsme velice dobrý systém, jak společně psát texty.

V čem spočívá ten systém?

Z mé strany je postavený na velké, bezmezné důvěře. My se s Martinem dobře známe, jsme dobří kamarádi, můžu mu říct v podstatě cokoli. Spolupráce s ním je pro mě bezpečné teritorium. Nebojím se před ním otevřít a přednést cokoli z nápadů, i když je to třeba blbě. Pomáhá mi nalézt cestu, artikulovat. Někdy je to víc jeho jazykem, někdy víc mým, ale je to pro mě velmi objevný způsob tvoření. Musím říct, že jeho psaní mě fascinuje.

Lídr kapely Květy, to je možná pro někoho překvapivý spolupracovník Lenky Dusilové. Ale nepochybně máte řadu věcí společných: třeba náklonnost k popu a zároveň k alternativním cestám. Nebo určitou bezstarostnost, zda vaše stylově nové projekty neodradí publikum, které s vámi šlo dřív. A vlastně tím, že jsi populárnější, je nějaká překvapivost nebo snad hra navzdory očekávání v pop-music u tebe silnější.

Já jsem velice mile a ráda překvapovaná, jaké nové možnosti může tvorba a setkávání se se spolutvůrci přinášet. Já ty nové roviny vyloženě vítám. A co se týče psaní textů, netušila jsem, že z toho mého dlouholetého tápání vyplyne takhle úžasná zkušenost. Cítila jsem už nějaký čas, že bych se nejradši zodpovědnosti psaní textů zbavila. Už dlouho k tomu spěju, myslím si, že poslední dobrý text, který jsem napsala, byl Smiluje na desce

Baromantika. Je to docela legrační, protože ten text je zrovna obrazně o jízdě divokou řekou, o sebezpytování, přijímání temných osobních vrstev, o životě, který žiju a připadám si jako v prudkém proudu. Není to paradoxní, že jsem po deseti letech začala zase psát texty a zase o řece?

Bez velkých okolů dokážeš přiznat, že pro textování necítíš dostatečnou sebedůvěru.

Psaní textů je nejzodpovědnější část, když tvoříš písničku.

Copak sound není taky ohromně důležitý?

Je. Ale když už vtěluješ téma do slov, tak tím celé to dílo můžeš pos*at. Mám zodpovědnost vůči tomu, že neumím tak bohatě pracovat s jazykem, a přitom

se nechci spokojit jen tak s něčím. Pro mě to musí přiléhat úplně maximálně. Nesmí vadit jediné slovo.

Jak s Kyšperským komunikujete? Máte on-line schůze, nebo soustředění?

Virtuální komunikace mezi námi ohledně textů přestala být v jeden moment ideální, takže jsme se museli setkávat a tvořit spolu přítomně. Strávili jsme spolu reálně pár dnů, než jsme napsali osmdesát procent skladeb. Máme už společnou historii, ale museli jsme na to tentokrát jinak. Martin napsal na první a druhou desku Baromantiky některé zásadní texty: tehdy to ale probíhalo virtuálně, zavolali jsme si, všechno si k tomu řekli, on poslal v podstatě hotový text... Když jsme s kapelou Baromantika koketovali s myšlenkou, že

natočíme společně třetí desku, poslala jsem Martinovi k otextování dvě skladby. Najednou to ale nefungovalo. Vypadalo to, že se umělecké napojení mezi námi přerušilo. A když jsem se teď na Řece s texty docela trápila, protože jsem měla pevnou představu, o čem skladby jsou, oslovila jsem třeba Petra Linharta, Jakuba Čermáka a další zajímavé autory, kteří mají svoje světy a baví mě jejich přemýšlení. Ale ve výsledku jejich texty nerezonovaly s mojí osobností a představou. Ale je to mnou: tím, že jsem se snažila zbavit zodpovědnosti, ponořit se do vyslovení věcí z mojí hlubiny.

Nakonec zasáhl Petr Ostrouchov, producent a vydavatel. Řekl ti, že musíš někoho najít a s někým to napsat.

Ano, protože hrozilo, že se přes tenhle

moment nedostanu dál. A takových momentů s Petrem bylo mnoho. Spolupráce s Petrem, nemohu vynechat i Aid Kida, pro mě byla hodně přínosná. Obrovská podpora na cestě za mou představou. Nikdy by mě nenapadlo, že se skrze hudbu spojím s Petrem Ostrouchovem, člověkem zdánlivě z jiného hudebního vesmíru, ke kterému mám ovšem dlouhá léta respekt. Výzvou ke spolupráci na mé desce mi vrátil naložené sebevědomí, zase jsem uvěřila, že to, co umím, má nějakou hodnotu. Že stojí za to, vrátit se a dokončit záměr, i když třeba úplně odlišným způsobem. Přijmout příležitost, která se nabízí, jako způsob, jak se posunu dál.

Řeka jako album vyšla tedy z nějaké tvé samoty, z svého sóla a soběstačnosti. A postupně jsi patrně pochopila, že se dá přejít do jiné fáze.

Spíš to byl takový moment, jak zpívá Iva Bittová s Dunajem, „pustit musíš“. V určité chvíli jsem se dostala do slepého ramene: přes všechny silné stránky sólových performancí jsem narazila na své hranice. Posledních sedm let v mém životě bylo osobně i profesně turbulentních a divokých: neříkám, že těch předchozích sedm let nebylo taky divokých, ale tenhle sedmiletý cyklus mi přinesl úplně jiné úroveň života, třeba stran rodiny, mateřství a zdraví. Za poslední tři roky jsem postupně přišla o hodně silných hudebních propojení, přicházela jsem postupně kvůli určitému svému solitérství a své omezené fyzické kapacitě o lidi, kteří pro mě dost znamenali. Ale asi to bylo nutné k přežití.

Nejspíš mluvíš o uvolnění vazeb se spoluhráči v Baromantice.

Nejen o nich. Hrála jsem léta s geniálními muzikanty, kteří jsou sami skvělými autory, tím myslím Beatu Hlavenkovou, Viliama Béréše, všechny lidi kolem Baromantiky, Clarinet Factory, Danka Šoltise, Vertigo... Všichni jsou virtuózní hráči s vlastní hudební vizí. Nakonec jsem se potřebovala opřít od zodpovědnosti za složité vztahy: spolu s tím jsem vědomě „pustila“ možnost opírat se o sofistikovanější hudební přístup.

Řeka představuje takovou regresi, jako když se ponoříš do kostní dřeni nebo do krevního řečiště a hledáš v té krvi informace z minulosti, které ovlivňují nevědomě tvé jednání, tvou skutečnost. Musíš se zbavit všech nánosů, ozdob, krás, ornamentů nebo – dneska je to i téma v politice – korektnosti, věcí štábní kultury, takže pak jdeš po syrovosti, neodvracíš zrak ani sluch od zdánlivě nepřijemných či ošklivých věcí, a v mém případě se to týká třeba i zvuku a emocí.

Teď vlastně popisuješ cestu, která vedla k další novince: začala jsi koncertovat s Květy. V čem je to nové?

S Květy nacházíme společný způsob, jak věci vyartikulovat, aby tam zůstalo, co je pro mě v aranžích důležité, a zároveň zůstal zachován charakter Květů. Uvědomuju si, že skrze jejich charisma, hudební přístup a přímočarost skvěle funguje mnou vítaná syrová nedokonalost a špína. Na nic si to nehraje.

Skutečně je to tak, že si tvé sebevědomí musí jednou za čas hledat novou oporu? Protože někdo by řekl: máš za sebou tolik oceněných desek, úspěšných koncertů a projektů, které se osvědčily... Proč musí někdo přijít, aby ti připomněl tvou hodnotu?

Je to rozporuplné. Mám dost sebevědomí na to, abych šla do risku a sešla z osvědčené cesty. Já v hudbě vysloveně potřebuju zkoušet pořád něco dalšího.

Třeba že album Řeka, po všech oceněních, budeš naživo prezentovat de facto v nových sestavách?

Pouštím se trochu riskantními cestami. Stavím koncertní repertoár společně s Květy, které mě budou doprovázet, a vedle už tradičních sólových koncertů jsme s Aid Kidem připravili společný koncertní set-up. Koncertní verze vycházejí z Řeky, ale vlastně vždy z trochu jiného úhlu poslechu a dynamiky.

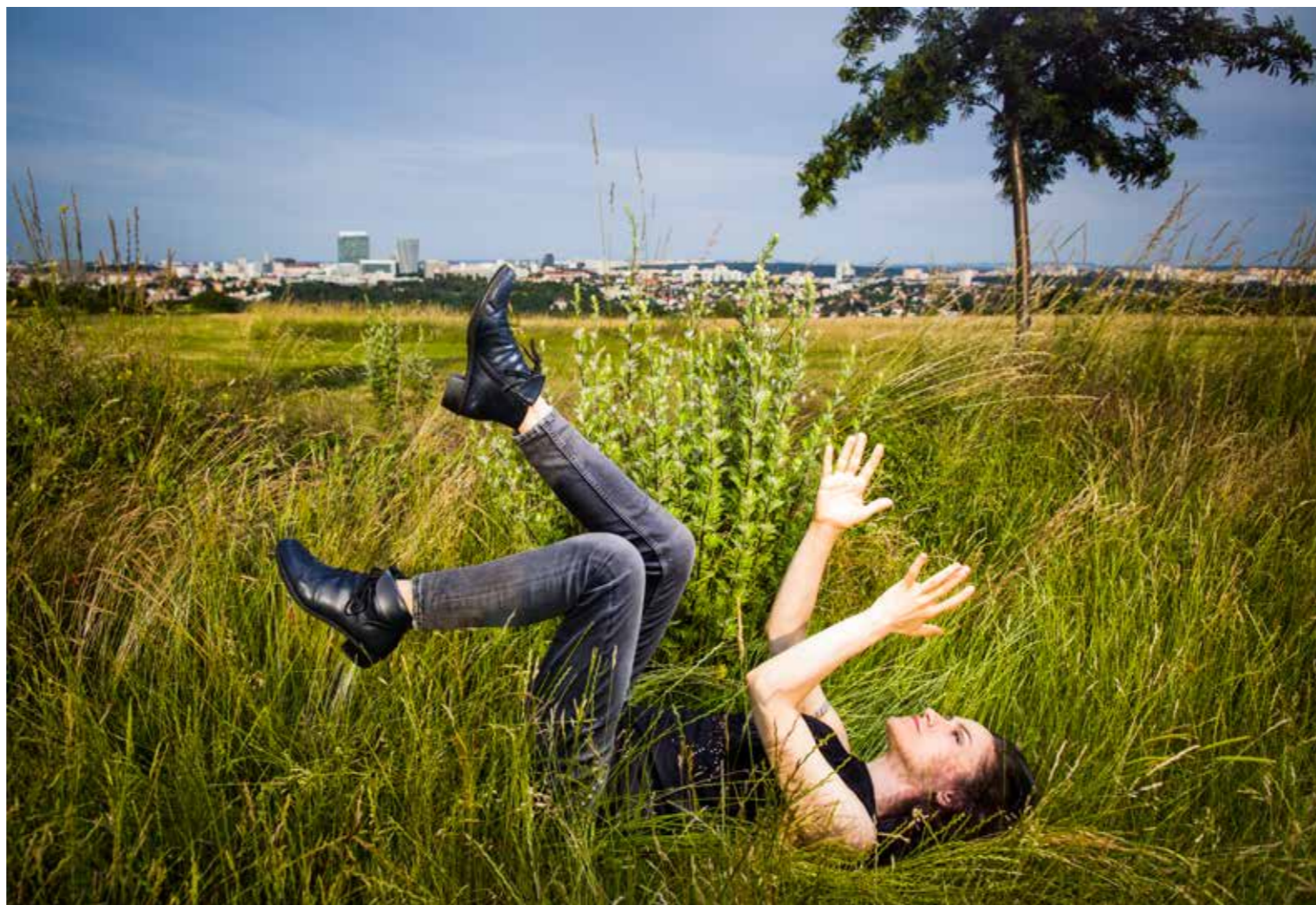
Jaký je repertoár koncertů s Květy?

Je zčásti postavený na albu Řeka, nehraju tam některé krajinkářské věci, ty hraju

zase ve svých sólech, třeba Tremolo. Krajinkářské věci, to je můj výraz, ano, třeba Vojsko, Hlubina. Jsou to spíš scénické věci, nejsou tam moc slova, spíš jsou to plochy než písničky. Takže hraje víc písničkové věci a můžeme zahrát i ty rockové, které já sama nedokážu zvládnout... Svoje sólové koncerty si stavím z větší části jinak než ty s Květy.

Zpívá v programu s Květy ještě někdo kromě tebe?

Byla bych ráda, kdybychom udělali jednu dvě věci od Květů, a možná budu ještě radši, když časem vznikne i něco nového. Zpívá s námi ještě Alenka Pohlová, písničkářka žijící v Boskovicích,

participuje kupříkladu na projektu 29/2, „Devětadvacátý únor“, Martina Kyšperského. Je to fajn mladá dáma, jsem ráda, že tam se mnou někdo zpívá. Pro mě v „květi“ hudbě a v tomto složení funguje magie, metafyzika, která se nedá nacpat do slov. Jsem ráda, že jsem se připojila k zvláštnímu organismu, jehož můžu být občas součástí. A navíc je to hrozná jízda, být s těmi lidmi.

Takže některé písně z Řeky, a ještě hrajete něco?

Vybrali jsme společně to, co by kluky bavilo hrát, taky věci z Baromantiky, což mě velice překvapilo – skladby, které nejsou moje. Původně jsem nechtěla hrát

z morálních důvodů Beatčiny věci, protože mi to přišlo troulalé, ale Martin Kyšperský chtěl nakonec hrát Tětivu nebo Takafei, a já jsem říkala, že to nemůžu hrát, že je to Beatčina písnička, na to bych si v životě netroufla sáhnout, a on říkal: A proč? Tak jí zavolej. Tak jsem jí zatelefonovala a ona řekla: A proč bys to nemohla hrát? Budu ráda. Takže jsem tím zrušila i nějaké své domněnky. Sáhli jsme i po starých rockových věcech z alba Spatřit světlo světa, které by mě ani nenapadlo hrát. To je právě náhled, který do věci vnáší Martin Kyšperský: vždycky vedle sebe potřebuju mít takového člověka, s kterým se můžu konfrontovat.

Pro mě v „květi“ hudbě a v tomto složení funguje magie, metafyzika, která se nedá nacpat do slov. Jsem ráda, že jsem se připojila k zvláštnímu organismu, jehož můžu být občas součástí. A navíc je to hrozná jízda, být s těmi lidmi.

Martin Kyšperský má nejspíš opravdu specifickou empatii producenta: baví ho nakukovat do rozmanitých světů druhých lidí, se kterými spolupracuje. Není náhoda, že to byl on, kdo vytáhl Nikolu Muchu na pódia. Je schopný napojit se, netrvat příliš silně na svém, neznásilní druhé autory k další desce Květů. Takhle už pracoval s Cermaque, písničkářskými projekty Prune, Tayna, Evolet, bluesmanem Janem Ficem... Potřebuje se dotýkat různých barev: proto vznikla pseudocountryová deska Lorenzovi hoši, revival autorského pop rocku Petra Marka Muzikant Králíček nebo padělek svazáckého rocku pro seriál Svět pod hlavou. Nová zkušenost Lenka Dusilová feat. Květy do téhle potřeby pestrosti patří.

No a teď jsem vedle toho postavila ještě živý set s Aid Kidem. Poprosila jsem Aid Kida, abychom hledali svůj společný jazyk a aby mě vtáhl do svého světa. Jeho přístup je odlišný, hodně pracuje s elektronikou. Odrážíme se od repertoáru z Řeky, kam Ondřej, tedy Aid Kid,

Z natáčení alba Řeka, foto: Zuzana Bönisch

přinesl hodně důležitý zvukový a produkční vzhled. Vycházíme ale více z nepříhodných věcí a hrajeme i něco z toho, co hraju já sama na sólových představeních. Teď to teprve procesujeme, baví mě směr, kterým se to ubírá. Cítím tam potenciál, oběma nám to něco otevírá. Necháváme si i nějaký prostor pro improvizaci naživo.

Dá se říct, že je tvoje duo s Aid Kidem tanečnější, „beat-oriented“?

Zatím ne, i když se snažíme do toho programu vpašovat rytmičtější věci. Pohybujeme se spíš v těch mých hudebních krajinkách, v hudebním příběhu, kdy jedeš nějakým ambientem, plochou, ocitneš se v písni, příběhu a pokračuješ dál. Intermezza mezi

těmi příběhy jsou dlouhá a mají relativitu času aktuálně daného momentu, ve kterém tu hudbu zrovna hrajeme.

Takže si momentálně pěstuješ dva odlišné koncertní světy... Z toho plyne spousta věcí. Třeba to, že asi dost svobodomyšlně uvažuješ o publiku, že se neobáváš toho, co to udělá. Protože Květy jsou trochu jiná komunita než Dusilová a obojí je jiný šálek publika než Aid Kid.

Myslím, že obojí je pro odlišné publikum, ale může se to v pohodě protínat. A spojením s kapelou Květy zase směřuju především k přímocarosti a jednoduchosti. Já bych fakt chtěla udělat – o tom už jsem

mluvila v pár rozhovorech – písničkovou desku, která bude mít jednodušší formu vyjádření. Udělat dobré, přímočařejší písničky je docela těžká věc. Ale vedle toho si potřebuju sama zkoušet věci, míchat to s někým jako barvy – proto ráda vystupuju s odlišnými hudebními osobnostmi.

Co pro tebe znamenalo pandemické období?

Trošičku to zvýraznilo a potvrdilo některá témata Řeky. Vnitřně se konfrontuju s dohledáváním slepých ramen a příběhů v rodině: protože v její historii chybí části rodiny a můžu se jen domnívat, jak se nějaké děje skutečně odehrávaly. Celý život žiju se svými stíny a zátěžemi, které jsou pro mě

dost silným zdrojem inspirace, už pro několikátou desku, už dlouhá léta.

Udělám malou poznámku: dáváš do hudby takhle osobní témata, tím pádem o nich komunikuješ navenek. Třeba se tě na to pak doptávají při rozhovorech. Je to nekomfortní?

Nekomfortní je jenom to, že je pro mě někdy těžké umět vyartikulovat, co mám na mysli. Každopádně snazší a přirozenější je pro mě zabývat se tím v hudbě: hudba mi při tom hodně pomáhá, malování hlasem a emocemi, myslím, že je v tom spousta informací, které zůstávají mimo konkrétní slova. Obecně to pro mě není nekomfortní, je to podstatná zkušenost a je hrozně důležité se pokusit autenticky převést tyhle věci do hudebního díla.

Dokud jde o písni, je to pro tebe snazší. Ale potom se tě na to někdo ptá v rozhovoru, je to takový ten odér, který kolem popu funguje.

Není to pro mě nijak nekomfortní, snad jen občas se trápím tím, že o tom neumím dobře, přesněji mluvit. Je to pro mě někdy těžké, obzvláště pro moji povahu, převádět věci do srozumitelnosti pro druhé. Dneska jsem přemýšlela nad tím, jaká síla řídí třeba říční systém, je to soukolí tolika vnějších i vnitřních procesů, které jsou v pohybu, to je stejné jako my... Systém, který si teče svým způsobem, a kdo má v tom říčním systému kontrolu nad tím, co se děje dva tisíce kilometrů daleko... A já ji taky tak úplně nemám, někdy se ztrácím v detailech – v hlavě se mi toho děje tolik. Když si tady povídáme, často se dostanu do nějakého slepého ramene a ztratím souvislost, musím se k tomu složitě vracet – proč jdu zrovna tudy, ale instinktivně to vlastně umím a dělám to dobře, když si věřím...

Tak pojďme zpátky k pandemickému roku a k věcem, které tě případně dostaly, tak jako říční systém, k něčemu, co by se normálně nedělo.

Najednou jsem se do tématu řeky mohla hodně ponořit a získala pro ně čas – i čas na vyartikulování těch textů.

Každý a každá jdeme životem a procházíme nějakými těžkostmi. Jak do toho přišla pandemie, tak pro mě to téma ještě zvýraznila. Všechny nás to dostalo mimo komfortní zónu. Jenže krizové situace vybarvují naše povahy: rodí se v nich vyprávění, posilují příběhy.

Protože kdyby se hodně koncertovalo, tak by to bylo jinak. Hodně jsem si řešila ženskou rodovou linii – je tam jeden z obrazů, kdy muži jdou často

do válek, konfliktů, opouštějí rodinu. A doma zůstává zástupce, tak řečené slabé pohlaví, a je vystavené tomu, že se vši instinktivně musí čelit bojům a dějům a zachovat rod. A i v místě, kde nejsou ti muži, se děje spousta nebezpečných situací, kdy musí ty ženské bojovat o přežití toho rodu. Vždycky se obecně mluví o mužích jako o hrdinech, ale jak jsme v rodině po generace neměli toho muže, toho otce... Jsou tam zátěže, zmatky, máma vypráví o zátěžích, babička neměla maminku, jde to až do nějakých domněnek, všechno je to ve scenerii světových událostí.

Obraz, o kterém mluvíš, je určitou poklonou. Poctou tomu, jak se ženy musely chovat v těžkých situacích, na které člověka nikdo nepřipraví.

Každý a každá jdeme životem a procházíme nějakými těžkostmi. Jak do toho přišla pandemie, tak pro mě to téma ještě zvýraznila. Všechny nás to dostalo mimo komfortní zónu. Jenže krizové situace vybarvují naše povahy: rodí se v nich vyprávění, posilují příběhy. Moje Řeka se najednou vyjevovovala snáz. Takhle jsem tu pandemii cítila, když jsme natáčeli Řeku: paradoxně jsem ten rok prožila hodně kreativně. ☒

Z natáčení alba Řeka, foto: Zuzana Bönisch